

NÁŠ MEČÍKÁŘ

40/1979

ČOZS

VYDÁVÁ
ZÁJMOVÝ ODBOR
MEČÍKÁŘŮ
V NOVÉM JIČÍNĚ

N Á Š M E Č Í K Á Ř

Prosinec 1979

Ročník XI.

Číslo 40

- Obsah:
- 1) Na závěr roku
 - 2) Doležité choroby a škodcovia gladiol /II.část/
 - 3) Dobře utajené orchideje /III.část/
 - 4) Výstava mečíků Hradec Králové 79 /dodatek/
 - 5) Isle of Capri na výstavě v Bratislavě

Pro vlastní potřebu svých členů vydává základní specializovaná organizace pěstitelů mečíků a kosatců ČOZS se sídlem v N.Jičíně. Vydáno v souladu se směrnicemi ÚV ČOZS v Praze pro vydávání tiskovin Českým ovocnářským a zahrádkářským svazem a jeho organizačními složkami ze dne 26.2.1972 .

Č i n n o s t ZSO pěstitelů mečíků a kosatců řídí výbor v tomto slo-
žení:

- Předseda - P í t r Jan, 742 72 Mořkov 337
Místopředseda - S l í v a Miroslav, 739 21 Paskov, Kirilova 315
Jednatel - N o v á k Miroslav, 775 00 Olomouc, Vojanova 18
Pokladník - M u ž í k Viktor, 741 01 Nový Jičín, Vrchlického 4
Členové výboru - **EMDr.** R ý z n a r Leonard, 768 24 Hulín, Gottwaldova 82
- **PHDr.** R e p č í k Peter, 900 01 Modra, Podhorská 18
- K r u m p o c h Vladimír, 756 31 Liptál 314
- H e r o u d e k Josef, 765 02 Otrokovice, Travníky 1180
- M i m r á n e k Petr, 763 01 Mysločovice 169
- B e n d a Miroslav, 742 13, Studénka, Bezručova 674
- K u b í č e k Petr, 741 01 Nový Jičín, Dvořákova 22
- Ing. P o l á č e k Dalibor, 674 01 Třebíč, Lipová 370
- Z a t l o u k a l o v á Luď., 755 01 Vsetín, Prátká 382

R e v i z n í k o m i s e

- Předseda - B a j a r Václav, 757 01 Val.Meziříčí, Smetanova 21
Členové - G e b a u e r o v á Irena, 755 01 Vsetín, Luh 1785
- H r a b o v s k ý Jaroslav, 751 01, N.Jičín, Jubilejní 2

Zpravodaj NÁŠ MEČÍKÁŘ řídí redakční rada ve složení :

- Předseda - H e r o u d e k Jos., 765 02 Otrokovice, Travníky 1180
- **RNDr.** R ý z n a r L., 768 24 Hulín, Gottwaldova 827
- Ing. M i č u l k a Břetislav, 687 06 Velehrad 225

Základní specializovaná organizace pěstitelů mečíků a kosatců je orga-
nizací Českého ovocnářského a zahrádkářského svazu se sídlem v N.Jičí-
ně. Tato organizace sdružuje milovníky a pěstitele mečíků a kosatců,
kterým zajišťuje odborný růst prostřednictvím zájmového zpravodaje NÁŠ
MEČÍKÁŘ, který vychází 4 x do roka. Zpravodaj seznamuje členy s nový-
mi zkušenostmi, novinkami mečíků a kosatců jak domácích, tak zahra-
ničních pěstitelů a šlechtitelů. Členem této organizace se může stát
každý zájemce, který zašle přihlášku za člena ČOZS. Hostující členy
organizace nepřijímá. Účelový příspěvek činí 20,-Kčs ročně + 2 Kčs
členský příspěvek, 2,-Kčs členský průkaz a 10,-Kčs zápisné. Přihlášky
přijímá jednatel organizace.

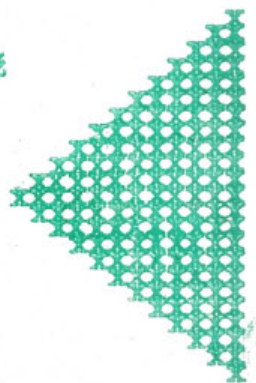
V á ž e n í p ř á t e l é ,

za krátký čas se budeme opět loučit se starým rokem a s novým předsevzetím budeme vítat Nový rok 1980. Jako dobří hospodáři - zahrádkáři i my budeme hodnotit své úspěchy i neúspěchy a chyby, kterých jsme se dopustili, abychom se jich v tom nastávajícím roce pokud možno vyvarovali .

Pro nás mečíkáře byl tento rok celkem příznivý, o čemž mimo jiné svědčily jednotlivé výstavy, jejich úroveň a úroveň vystavovaných exponátů. Tomu plně nasvědčovala i výstava, kterou jsme uspořádali na počest Mezinárodního roku dítěte v Hradci Králové . Na této výstavě se sešla skutečně celá paleta vynikajících výpěstků našich členů i členů Gladiol-clubu Bratislava. Chtěl bych proto touto cestou poděkovat všem pěstitelům za vynaložené úsilí při pěstování a za účast na této výstavě, P o d ě k o v á n í si zaslouží také všichni členové, kteří se zúčastnili přípravy, instalace i likvidace výstavy i práce v jednotlivých komisích . Zvláště bych chtěl poděkovat přátelům z Hradce Králové, na kterých ležela hlavní tíha příprav. Velmi se osvědčili přátelé Novák Vlastimil, Vávra Michal, př.Urba z Gladiol-clubu a někteří jejich přátelé .

H o d n o t í m e - l i činnost naší organizace, musíme brát v prvé řadě v úvahu, že se jedná o činnost dobrovolnou a značně náročnou na čas. I přes tyto skutečnosti, můžeme být celkem spokojeni s prací celé řady členů výboru a členů ZSO. Uznání za svou práci si jistě zaslouží přátelé Krumpoch, Bajar z Meziříčí, Slíva, Mimránek, Dr. Rýznar, Bajer z Kroměříže, manželé Novákoví z Olomouce, manželé Zatloukalovi, Mužíkovi a Hrabovští a celá řada dalších obětavých členů či jejich rodinných příslušníků .

V e l m i d o b ř e lze také hodnotit příspěvkovou morálku našich členů, neboť až na nepatrné výjimky byly členské příspěvky zaplacený v termínu, takže i my jsme mohli dodržet schválený rozpočet organizace a taktéž mohlo dojít k vydání plného počtu našeho zpravodaje. Chtěl bych proto při této příležitosti poděkovat všem členům a zároveň vyslovit přesvědčení, že tato situace se bude opakovat i v příštím roce .

N a z á v ě r roku 1979 bych chtěl poděkovat všem našim členům za práci, kterou vykonali ve prospěch zahrádkářské činnosti, ať již to bylo v poslaneckých funkcích národních výborů, národní frontě či jiných základních organizacích našeho svazu, nebo v práci s mládeží na úpravě našich měst a vesnic i úpravě okolí vlastních obydlí. Poděkování patří i rodinným příslušníkům, kteří nám byli nápomocní v této činnosti, ať konkrétní pomoci práci či zabezpečováním rodinných záležitostí. Věřím, že stejným úsilím se do této činnorodé práce zapojí naši členové i v příštím roce a že nebude ani jednoho člena, který by se nezapojil do celosvazové soutěže " Rozkvetlé ulice", tak jak o tom bylo široce hovořeno také na šestém sjezdu našeho svazu v roce 1979 .

Chtěl bych proto při této příležitosti popřát všem členům a jejich rodinným příslušníkům mnoho úspěchu do roku 1980, mnoho štěstí, zdraví, osobní i rodinné pohody a přemíru nádherných květů na zahrádkách .

P í t r Jan
předseda ZSO .

Je konec roku-
čas rozjímání-
co bylo - mělo být-
je Silvestr a my
se chceme rozloučit.

Pozdvihněme všichni číš,
Poděkujme za vše dobré
a co zhojil čas,
popřejme si do nového roku,
ať nám zdraví slouží,
ať zdraví a šťastní jsme,
ať každý den
nám stojí za to žít,
a každý z nás
ať se chce o to přičinit .

Ať mnoho krásných květů
zdobí život náš
a každý z nás
ať se může radovat .

K a r á s e k Karel

Dôležité choroby a škodcovia gladiol

Ing. Emil Moravčík, CSc.

/dokončení/

Ďalšia hubová choroba je *Botrytis gladiolorum* spôsobená hubou *Botrytis gladiolorum*. V literatúre sa uvádza pomenovanie choroby ako "srdiečková hniloba". Tento názov vystihuje silný prejav choroby na hlúzách, kedy je zachvátený stred hluzy, srdiečko. Za sucha sa ložisko zvráštuje, prípadne aj vypadne. Začiatkom infekcie je sprevádzaný hnedastými, vodnatými miestami, ktoré zasahujú až dovnútra. Na priereze možno pozorovať prenikanie do hluzy formou lúčovitého šírenia hniloby /suchej/. Vo vzhľadom sklade sú infikované miesta pokryté hustým bielym plesňovitým povlakom. V chorých pletivách sa vyvinú čierne guľaté telieska, tzv. sklerócia. Choroba sa šíri kontamináciou v sklade a na poli infikovanými časťami rastlín.

Prejavy na rastlinách sa ukazujú v druhej polovici vegetačného obdobia v podobe žlto-hnedastých bodiek na listoch, stonkách a kvetoch. Škvrnny majú tmavší okraj. Pri väčšom napadnutí objavujú sa na báze stoniek a listov hnedé prohy. V odumretej stonke možno nájsť aj sklerócia. Šírenie choroby podporuje chladné a daždivé počasie v lete.

Suchá hniloba gladiol je zapríčinená hubou *Stromatinia gladioli*. Niekedy sa za pôvodcu ochorenia uvádza *Sclerotium gladioli*. Hniloba začína na hlúzách v podobe vpadnutých čiernych škvŕn rozložených pozdĺž spojovacej línie šupin s hluzou. Neskôr sa tieto ^{eni} v rozsiahle preliačené miesta. V r. 1975 sa pri analýze vzoriek z unávacieho pokračovania zistil veľký podiel tejto choroby pri kultivaroch Eurovision /8%, Spic and Span /20%, Rosa van Lima /16% a pri Snehovej princeznej /47%. Vzorkový materiál pochádzal zo ŠS Kráľová pr. Senci a ide o vyššie veľkostné kategórie.

Na rastlinách možno choribu pozorovať už v júni. Napadnuté rastliny žltnú od vrcholov listov až napokon celá rastlina zhnedne a uschne. V odumretom pletive je veľa drobných čiernych sklerócí. Chorobu urychluje chladné počasie.

S e p t o r i ó z a čiže **t v r d á h n i l o b a g l a d i o l** je spôsobená *Septoria gladioli*. Názov choroby sa vzťahuje na vlastnosť huby, ktorá dokáže premeniť hľuzu na tvrdý mumifikovaný útvar. Spočiatku sa prejavuje vonatými nepravidelnými škvrnami, ktoré sa lokalizujú najviac na spodnej časti hľuzu.

Rastliny s chorých hlúz pľtnú a odumierajú. Listové škvrnitosti možno pozorovať najviac na mladých rastlinách pestovaných z dceriných hľuziek /brut/. Sú to drobné červenohnedé škvrny lemované tmavšou zónou. V škvrnách sú viditeľné čierne bodky, plodničky huby. Spórový materiál sa splavuje z listov do pôdy, kde môže infikovať hľuzu. Rozvoj choroby v poraste podporuje teplé a vlhké počasie.

Č e r ň na gladiolách vytvára huba *Heterosporium gracile*. Je to listové ochorenie, šedohnedá škvrnitosť a zoschnutie.

H r d z a g l a d i o l o v á /*Puccinia gladioli*/ vyskytuje sa na listoch v podobe typických čiernehohnedých ložísk /vankušikov/.

P e n i c i l i o v á h n i l o b a /*Penicillium gladioli*/ je skládková choroba hlúz. Spočiatku sa prejavuje vpadnutými korkovými škvrnami. Z povrchu prechádza na cievne zväzky, ktoré zhnednú. Nad nimi sa tvorí modrozelené mycélium. Vývoj huby urýchľuje vlhké prostredie a poškodenie hlúz.

Ochrana proti hubovým chorobám spočíva v dôslednom negatívnom výbere v poraste, ďalej v dodržovaní striedania plôch tak, aby sa cibulové a hľuznaté kvety nezaradili po sebe až za 4 - 5 rokov. Podľa stavu porastu a povetnostných podmienok ročníka treba uplatniť chemickú ochranu porastu. Za vegetácie možno aplikovať niekoľko postrekov fungicídmi, ako sú Fundazol /alebo Benlate/ v konc. 0,06%, Dithane M 45 v konc. 0,2 - 0,3%, Topsin v konc. 0,05%, Perotin 75 B v konc. 0,3 - 0,4%.

Maximálnu pozornosť treba venovať aj selekcii hľuz pri príprave sadivového materiálu, t.j. čisteniu a trideniu. Keď sa nemorili hľuzu ešte pred uskladnením, rozhodne sa tak musí urobiť pred sadením. Na morenie sa hodia preparáty v roztoku ako Fundazol v konc. 0,25% aplikovaný 30 minút. Ostatným príprav-

kom chýba široké spektrum účinnosti, ako má napr. Fundazol. Tak prípravky Orthocid, Dithane M45, Polyram ultra v konc. 0,3 až 0,5% nezaberajú na fuzariózu a peniciliózu. Proti penicilióze je podľa bulharských odborníkov vhodné morenie Vitavaxom 300 v konc. 0,01 - 1 %. Popraš preparátom Brasicol v dávke 6-8 g na 1 kg sadiva je účinný proti hubám rodu Botrytis a Stromatinia. Proti fuzarióze sa zasa osvedčilo máčanie hlúz v roztoku 0,2 % $KMnO_4$ /hypermangán/ na 4 hodiny a potom poprašovanie prípravkom Orthocid 75.

Velmi dôležité opatrenie je morenie korálov horúcou vodou /52,5 - 53 st.C/ v období od polovice decembra do konca januára. Morí sa 30 min. a potom nasleduje sušenie. Pred samotným morením sa korále dva dni vo vode o teplote 20 st.C.

Hniloby hlúz vyvolané hubami rodu Stromatinia, Septoria, Botrytis, Fusarium a Penicillium pri množiteľskom materiáli nemí podľa ČSN 46 4540 prekročiť 8 % výskytu.

Zo živičíšnych škodcov hospodársky význam majú listové vošky /voška tulipánová/, ktoré sú vektormi viróz. Ďalej sú to strapky /Taeniothrips simplex/. V prípade premnoženia môžu spôsobiť hospodársku škodlivosť obzvlášť na kvetoch, ktoré stratia estetickú úroveň tým, že sú zdeformované a strácajú pôvodnú farbu. Podľa ČSN živé strapky sa nesmú v množiteľskom materiáli vyskytovať. /Ochrana proti škodlivému hmyzu je uvedená v časti o vírusových chorobách gladiol/.

V bazálnej časti gladiol škodí r o z t o č k o r e ň o v ý /Rhyzoglyphus echinopus/, ktorý rozožiera korene a hluzy. Na jeho rozmnoženie prispieva vlhkosť prostredia. Preto v boji proti tomuto škodcovi treba upravovať podmienky prostredia, t.j. vytvoriť suché podmienky, neprijateľné pre vývoj roztočov. Na priame ničenie odporúča sa máčanie hlúz jednu hodinu v roztoku n-methylparationu .

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

DOBŘE UTAJENÉ ORCHIDEJE aneb
JAK NA TO S VELKOKVĚTÝMI KOSATCI (IRIS BARBATA) .

/ 2. pokračování /

Ošetřování v době vegetace

Záhonek kosatců nesmí být zaplevelený . Občas se provádí kypření, zejména po dlouhotrvajících deštích. V těsné blízkosti rostlin kypříme půdu opatrně do menší hloubky, abychom nepoškodili mělko uložené kořínky a v jarním období i nově se vytvářející výhonky .

U čerstvě vysazených sazenic listy neotrháváme , ale odstraňujeme hnědnoucí listy po odumření . Paždí krčků rostlin zasypáme pomocí štětečku nebo foukačky práškem ze směsi 50% dřevěného uhlí a 50% síry SFINX. V období dlouhotrvajících deštů směsí prášku dřevěného uhlí s přísádkem některého z fungicidů, které nepoškozuji listovou zelen (0,4% Dithane M45, 0,2% Fundazol, 0,15% Topsin, 0,15% Bavistin).

Uvedené směsi používáme též k zasypání ran, které občas vzniknou při odříznutí zahnívajících částí rostlin, (kdy si ne vždy můžeme zvolit slunečný den; proto i přísádky fungicidů)

Zálivka kosatců

nebývá po zakořenění nutná. Provádíme ji jeⁿ v případech dlouhotrvajícího sucha. Ve druhém a třetím roce pěstování je vhodné využítí příležitostné zálivky k doplnění zásob stopových prvků formou mimokořenové výživy. Používá se kapalný Floran v konc. 1:500 (pevný 10 gr do 10 litrů vody) nebo Vegaflor 1:400, dále též Herbapon 1:500 z novějších s úspěchem Harmavit dle návodu výrobce. Po začátku srpna je třeba pamatovat na vyžrávání pletiv a tu jsou vhodnější zálivky do 0,2% síranem draselným. V období bohatém na srážky možno uvedené přípravky používat ve formě listové výživy, tedy postřikem. Jako smáčedlo používáme přípravky Cittowet nebo Sandovit Conc. v množství 0,8-1,6 do 10

litru postřiku. Aplikaci listové výživy provádíme od druhé poloviny května do poloviny září a to tak, že se rostliny pouze orosí. Buď po ránu nebo navečer (mimo období intenzivního slunečního svitu; povrch rostlin má zůstat co nejdéle vlhký).

Doba květu

Období hlavního květenství spadá, podle polohy, do posledních dnů května a první polovice června, a to bývá zpravidla doprovázeno vlažičkami (Medardova kápe). Někdy i nepříjemnými závany větri, které v otevřených polohách páchají na květenství škody. Vodu z květů po deštích odstraňujeme mírným poklepáváním na stvol. Proti vývrátům větrem dáváme v krajním případě úvazky k silnějším drátům. Je to však neestetické a v chráněných polohách, které kosatce vyžadují, nepotřebné.

Těsně po odkvětu vylamujeme zárodky semeníků (tobolek), aby zbytečně neseslabovaly rostlinu. Vyzrání tobolek má význam pouze při šlechtění za účelem získávání nových odrůd. Po odkvětu se odřezává stvol těsně u země, pokud možno za slunečního dne, aby rána brzy zaschla.

Rozsazování a "nadsazování"

V případech, kdy nám odřenky rostlin zarůstají do země (lehké půdy) si pomáháme tak, že v přiměřené vzdálenosti od trsu zaryjeme po obvodě tři rýče (rycí vidle, lopaty) šikmo tak, aby bylo možno keř i s kořenovým obalem jako celek nadzvednout a podstrčit zeminu z okolí, aby se odřenky dostaly nad povrch ostatní půdy. Tato operaci - pokud se provádí opatrně - možno provádět mimo období květu kdykoli.

Rozsazování trsů se provádí zpravidle po třech letech v období červenec - srpen. Pro nové výsadby ponecháváme pouze jednorázové výhonky, které po vyjmutí trsu ze země oddělujeme vylamováním, případně odříznutím a příslušně zkrátíme listové vějíře.

Pokračování

x x x x x x x x x x x x x x x

V Ý S T A V A
M E Č Í K Ů
H R A D E C K R Á L O V Ě
(d o d a t e k)

Při zpracování článku o výsledcích hodnocení exponátů na výstavě mečíků v Hradci Králové nebyly omylem uveřejněny hlavní ceny, které věnovaly některé instituce. Tuto chybu tímto napravujeme

a současně se omlouváme vystavovatelům, kterých se toto nedopatření týkalo.

Cena Grand Champion věnovala redakce časopisu květy za odrůdu Shell Pink, pěstitele Dalibora Poláčka z Třebíče.

Mini Champion získala odrůda Amy Beth pěstitele Josefa Kukly z Lovčic.

Grand Prix získala odrůda White Orchid pěstitele Jaroslava Roháče z Děčína.

Jako nejhezčí semenáč vybraný dámskou porotou byl semenáč př. Václava Sochora z Peruce, vystavený pod číslem 1-4-77 a byl tak na počest výstavy pojmenován "Hradec Králové 79".

Výstavní výbor tímto blahopřeje všem pěstitelům a vystavovatelům, jejichž výpěstky se umístily na předních místech .

.....o8o.....o8o.....o8o.....o8o.....o8o.....o8o.....o8o.....o8o.....o8o.....

Slíva Miroslav :

ISLE OF CAPRI NA VÝSTAVĚ V BRATISLAVĚ

V 2 čísle časopisu Svet GLADIOL naší sesterské organizace jsme měli možnost přečíst si úvahu nad přiznáním titulu Grand Champion odrůdě Isle of Capri na letošní výstavě mečíků v Bratislavě.

Podle zpracovaných výstavních i hodnotitelských podmínek snad není o oprávněnosti přiznání tohoto ocenění pochyb .

Proto pro porovnání stojí za to tuto úvahu posoudit s hodnocením této odrůdy v zemi, kde se pěstování, šlechtění, ale i hodnocení mečíků věnuje ze všech států největší pozornost .

Vezměme proto údaje z :

LARGE FLOWERED SYMPOSIUM 1978

a zjistíme, že z 222 nejlépe hodnocených mečíků a ze 44 skupin, do kterých je rozděleno barevné spectrum podle NAGC, je jen 13 + (3) mečíků, které získaly lepší hodnocení než Isle of Capri, který získal na loňských výstavách mečíků v USA 12 prvních míst a celkem 78 bodů.

Vzpomínám si na krásně odkvetlé klasy této odrůdy na výstavě mečíků v Olomouci i jejich hodnocení a domnívám se proto, že i když nejde o tzv. "gladiol budoucnosti", že mu přiznaný titul docela "sluší" a to i na výstavě moderních mečíků.

Pro posouzení snad i individuálního názoru uvádím v tabulce přehled odrůd, které v jednotlivých barevných skupinách byly lépe vyhodnoceny než Isle of Capri.

Barev. skupina:	Název	Získo 1 místo více:	0 E počet bodů	počet více:
00	☉				
01	☉				
02	☉				
04	Green Beret		8		41
10	☉				
12	Moon Mirage		12		55
14	Sun Glow		6		23
16	☉				
20	☉				
22	Carioca		1		ale 8 b. méně
24	Orange Chiffon		3		7
26	☉				
30	☉				
32	☉				
34	Parade		14		53
36	Orange Gleam		1		ale 10 b.méně
40	Vicki Lin		13		60
42	Pink Prospector		6		30
44	☉				
46	☉				
50	☉				

52	Ø		
54	Ø		
56	Ø		
58	Black Prince	1	15
60	Ø		
62	Pink Frost	o 1 méně	2
64	Highstyle	11	49
66	Ø		
68	Ø		
70	Dawn Watch	14	52
72	Ø		
74	Malibu	5	12
76	Ø		
78	Ø		
80	Angel Eyes	8	29
82	Ø		
84	Blue Hawai	5	20
86			
90			
92			
94			
96			
98			

Pozn.:

Ø v takto ozn.barevných skup.nebyla žádná odrůda hodnocena lépe než Isle of Capri .